

prima instanță: A. Ciubotaru
instanța de apel: N. Vascan, V. Clima, E. Fistican

dosarul nr. 2ra-631/18

ÎNCHEIERE

04 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Svetlana Filincova

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de reprezentantul lui Dorin Chirtoacă, avocatul Tatiana Iovu împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2017,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Dorin Chirtoacă împotriva Zinaidei Greceanîi și lui Ion Ceban cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale,

c o n s t a t ă :

La 14 august 2015 Dorin Chirtoacă a depus cerere de chemare în judecată împotriva Zinaidei Greceanîi și lui Ion Ceban cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale.

În motivarea acțiunii a invocat că, Ion Ceban, reprezentantul candidatului la funcția de Primar General al mun. Chișinău, Zinaida Greceanîi, în cadrul emisiunii de la postul de televiziunii ProTv „Eu vreau să fiu primar”, a afirmat că Dorin Chirtoacă în calitate de Primar General al mun. Chișinău este implicat în scheme de delapidare a banilor publici, trafic de influență și protecționism, utilizând un înscris fals, care se pretinde că a fost eliberat de compania producătoare de troleibuze Skoda.

Sușține că în cadrul emisiunii nominalizate Ion Ceban a declarat că „*Ceea ce ține de troleibuze....acesta este răspuns oficial de la Skoda. Sînt două modele de troleibuze, mai performante decît ce ați adus Dumneavoastră.*”, dînd citire pretinsului înscris de la Skoda „...total cost of Skoda 30Tr is 98200 (ninety eight thousand two hundred) euros per one piece and for Skoda 24Tr is 944590 ninety eight thousand two hundred fifty) per one piece” (...costul total al Skoda 30Tr constituie 98200 de euro per unitate și pentru Skoda 24Tr constituie 944590 de euro per unitate).” *Asta-i clar, Cît plățiți ? 162 mii euro?! Asta-i Skoda...*”.

Consideră reclamantul că declarațiile respective sunt mincinoase, denigratoare și bazate pe un înscris fals, formulate în scopul de a induce în eroare opinia publică

în campania electorală pentru alegerile locale 2015, fapt ce îi lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională.

Menționează că pretinsul înscris are un conținut fals și nu corespunde adevărului, deoarece potrivit răspunsului companiei Skoda nr. ELC/BUS/024/12 adresată directorului general al Direcției municipale a transportului electric, dl Morgoci, la situația din 21 noiembrie 2012 prețurile per unitate pentru troleibuzele 24Tr constituie 396000 de euro și pentru 30Tr constituie 393000 de euro, fapt care demonstrează că prețurile indicate în scrisoare prezentată de Ion Ceban nu corespunde adevărului.

Afirmă că prin scrisoare din 03 iulie 2015 compania Skoda a comunicat faptul că James Raj, care figurează în calitate de semnatar a înscrisului prezentat de pîrîți, nu activează în cadrul companiei Skoda, iar prețurile indicate sunt micșorate și nu corespund celor stabilite de aceasta.

Opinează că informația falsă și ponegritoare a fost difuzată în mass-media în toată campania electorală pentru alegerile locale din 2015, îi afectează imaginea pe care o are în societate și reputația profesională în exercitarea funcției de Primar General al mun. Chișinău, cauzându-i daune morale exprimate prin suferințe psihice.

Relevă că pentru restabilirea echității și drepturilor sale, s-a adresat cu cerere prealabilă pîrîților, solicitînd dezmințirea informațiilor, prezentarea scuzelor publice și compensarea prejudiciului moral, care a rămas fără soluționare.

Solicită recunoașterea ca defăimătoare afirmațiile Zinaidei Greceanîi și ale lui Ion Ceban, și anume „*Ceea ce ține de troleibuze...acesta este răspuns oficial de la Skoda. Sînt două modele de troleibuze, mai performante decît ce ați adus Dumneavoastră.*”, dînd citire pretinsului înscris de la Skoda „...total cost of Skoda 30Tr is 98200 (ninety eight thousand two hundred) euros per one piece and for Skoda 24Tr is 944590 (ninety eight thousand two hundred fifty) per one piece” (...costul total al Skoda 30Tr constituie 98200 de euro per unitate și pentru Skoda 24Tr constituie 944590 de euro per unitate).” *Asta-i clar, Cît plățiți ? 162 mii euro?! Asta-i Skoda...*”; obligarea Zinaidei Greceanîi și lui Ion Ceban de a dezminți prin intermediul mass-media informația defăimătoare și falsă declarațiile „*Ceea ce ține de troleibuze...acesta este răspuns oficial de la Skoda. Sînt două modele de troleibuze, mai performante decît ce ați adus Dumneavoastră.*”, dînd citire pretinsului înscris de la Skoda „...total cost of Skoda 30Tr is 98200 (ninety eight thousand two hundred) euros per one piece and for Skoda 24Tr is 944590 (ninety eight thousand two hundred fifty) per one piece” (...costul total al Skoda 30Tr constituie 98200 de euro per unitate și pentru Skoda 24Tr constituie 944590 de euro per unitate).” *Asta-i clar, Cît plățiți ? 162 mii euro?! Asta-i Skoda...*”, făcute publice la 25 iunie 2015 în cadrul emisiunii „Eu vreau să fiu primar” de la postul de televiziune ProTv și prezentarea scuzelor publice pentru acuzațiile false și de defăimare; încasarea în mod solidar de la Zinaida Greceanîi și Ion Ceban a prejudiciului moral cauzat prin răspîndirea informațiilor defăimătoare și false care îi lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională în mărime de 16200000 de euro, care vor fi utilizați pentru procurarea a 100 de troleibuze pentru mun. Chișinău.

Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău prin hotărîrea din 30 mai 2016 a respins acțiunea.

A încasat din contul lui Dorin Chirtoacă în beneficiul statului taxa de stat în cuantum de 25000 de lei.

În susținerea poziției prima instanță a reținut că Dorin Chirtoacă este persoană publică, iar informația care a fost difuzată este una de interes public și limitele criticii acceptabile la adresa persoanelor politice și a persoanelor care ocupă funcții publice sunt mai largi decât pentru persoanele particulare.

La fel, instanța a conchis că sintagmele utilizate de pîrît sunt judecați de valoare, iar informația din cererea de chemare în judecată nu poate fi considerată excesivă sau care ar denigra ori ar pune la îndoială profesionalismul sau integritatea reclamantului și nu lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 31 mai 2017 a respins apelul declarat de Dorin Chirtoacă, reprezentat de avocatul Tatiana Iovu și a menținut încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 19 august 2015 și hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 30 iunie 2016.

La 08 noiembrie 2017 reprezentantul lui Dorin Chirtoacă, avocatul Tatiana Iovu a depus cerere de recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2017, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, hotărîrii primei instanțe și încheierii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 19 august 2015 cu emiterea unei noi hotărîri de admitere a acțiunii în sensul formulat.

În motivarea recursului a invocat motivele de fapt ale cauzei și a menționat că instanțele inferioare au aplicat eronat prevederile ce reglementează libertatea de exprimare.

Consideră că înscrisul prezentat de Ceban Ion în cadrul emisiunii de la postul de televiziune ProTv „Eu vreau să fiu primar” are un conținut fals și nu corespunde adevărului în sensul art. 24 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23 aprilie 2010.

Opinează că instanțele inferioare nu au distins prin prisma comportamentului și intențiilor intimaților între fapte și judecați de valoare în raport cu cele declarate.

Afirmă că intimații au depășit limitele admise pentru exprimarea unei opinii critice în adresa recurentului, deoarece nu aveau probe suficiente și pertinente, iar cele demonstrate public s-au dovedit a fi false.

Consideră că încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 19 august 2015 a fost emisă cu încălcarea art. 86 alin. (1) din Codul de procedură civilă, întrucît prima instanță din oficiu a amînat plata taxei de stat, încălcînd principiul disponibilității în drepturile reclamantului.

Examinînd temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil pentru următoarele.

Conform art. 431 alin. (2) din Codul de procedură civilă, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art.433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

Conform art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul de admisibilitate constată că din materialele cauzei nu poate fi stabilit momentul comunicării deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2017 (vol.1, f.d.198-209), fiind expediată părților prin scrisoarea de însoțire cu nr. de ieșire 13715 din 04 septembrie 2017 (vol.1, f.d.210), iar recursul a fost declarat la

08 noiembrie 2017, fapt confirmat prin amprenta sigiliului aplicată pe cererea de recurs (vol.2, f.d.1-10). Totodată, în recurs se invocă faptul că recurentul a luat cunoștință de decizia recurată la 25 septembrie 2017 (vol.2, f.d.2), la care instanța de recurs va da credibilitate, întrucât la materialele cauzei nu există probe care să ateste contrariul. Prin urmare se conchide că exercitarea căii de atac a fost efectuată în termen.

Cu referire la argumentele din recurs precum că, înscrisul prezentat de Ceban Ion în cadrul emisiunii de la postul de televiziune ProTv „Eu vreau să fiu primar” are un conținut fals și nu corespunde adevărului în sensul art. 24 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, instanța de recurs nu le poate reține, deoarece nu conține informații defăimătoare, or, defăimătoare sînt considerate acele informații care relatează despre încălcarea legilor și a normelor de conviețuire (normele morale), și astfel fac ca persoana să fie condamnată moral de opinia publică sau de unii indivizi în particular, iar la determinarea caracterului defăimător al informației, instanțele au reținut că acestea reprezintă judecăți de valoare. Astfel, nu s-a demonstrat caracterul defăimător al informației conform prevederilor art.24 alin.(1) lit.b) din Legea cu privire la libertatea de exprimare.

Mai mult, este imposibil de a dovedi veridicitatea judecăților de valoare, deoarece adevărul afirmațiilor ce constituie aceste judecăți de valoare nu poate fi dovedit, iar invocarea probei verității în acest caz ar constitui o încălcare a libertății de exprimare, parte fundamentală a dreptului asigurat de art.10 din Convenția Europeană (pct.61 din Hotărîrea CEDO din 21.12.2004 în cazul Busuioc contra Moldovei, cazul Jerusalem contra Austriei nr.26958/95, pct.42).

Nu pot fi reținute nici cele invocate în recurs precum că instanțele inferioare nu au distins prin prisma comportamentului și intențiilor intimațiilor între fapte și judecăți de valoare în raport cu cele declarate, or, solicitările din acțiune constau în dezmințirea afirmațiilor pretinse a fi defăimătoare, ce se atribuie doar la fapte nu și la judecăți de valoare, iar în conformitate cu art.26 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, orice persoană este în drept să ceară în instanța de judecată dezmințirea relatărilor false și defăimătoare cu privire la fapte.

Din aceleași raționamente nu pot fi reținute argumentele din recurs precum că intimații au depășit limitele admise pentru exprimarea unei opinii critice în adresa recurentului, deoarece nu aveau probe suficiente și pertinente, iar cele demonstrate public s-au dovedit a fi false.

Alegațiile din recurs precum că, încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 19 august 2015 a fost emisă cu încălcarea art. 86 alin. (1) din Codul de procedură civilă, întrucât prima instanță din oficiu a amînat plata taxei de stat, încălcînd principiul disponibilității în drepturi a reclamantului, nu pot fi reținute, deoarece accesul liber la justiție este o parte componentă incipientă a dreptului la un proces echitabil, consacrat de art. 6 din Convenția Europeană și presupune posibilitatea oricărei persoane de a se adresa direct și nemijlocit la o instanță de judecată, pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime. Este unanim acceptat ca dreptul de acces la justiție nu poate fi un drept absolut, ci unul care poate implica limitări, cît timp acestea sunt rezonabile și proporționale cu scopul urmărit.

Mai mult, instanța de recurs menționează că, taxa de stat nu este un

impediment al accesului liber la justiție, atât timp cât statul asigură aplicarea eficientă și uniformă a prevederilor normative referitoare la cuantumul taxei de stat, la scutirile de taxa de stat dispuse din oficiu ori la solicitarea persoanei interesate. Dreptul de acces la un tribunal consacrat de art. 6 din Convenția Europeană urmează a fi înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, ceea ce determină instanța de judecată de a supune adresarea oricărei persoane în justiție cu o restricție pecuniară clară și concretă, evidențiind-o în conținutul încheierii de contestare a neajunsurilor la adresarea cu un instrument de atac, urmărind scopul de respectare a echilibrului între necesitatea asigurării bunei administrări în justiție și proporționalitatea unei astfel de restricții.

Completul de admisibilitate constată că, argumentele invocate în cererea de recurs în esența lor sunt similare celor din cererea de apel (vol.1, f.d.129-136), reprezintă o expunere a celor invocate în fața instanțelor inferioare, o analiză a probelor efectuată de reprezentantul recurentului și o interpretare a normelor de drept efectuate de acesta care nu pot fi puse la baza recursului, deoarece vizează temeinicia deciziei instanței de apel și ar putea fi încadrate în temeiul prevăzut de art.386 alin.(1) lit. b) din Codul de procedură civilă, aplicabil doar procedurii de apel, însă asemenea temei nu se regăsește în art. 432 din Codul de procedură civilă aplicabil recursului. Ba mai mult, acestea au fost deja supuse examinării minuțioase și aprecierii juste de către instanțele inferioare prin prisma art. 130 și 139 din Codul de procedură civilă, în raport cu dispozițiile art. 24 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și respectiv nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs, iar normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios au fost interpretate elocvent și aplicate just cu respectarea garanțiilor ce derivă din dreptul la un proces echitabil.

Astfel, instanța de recurs notează că, reprezentantul recurentului nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea ilegalității deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe.

Mai mult, completul de admisibilitate relevă că Dorin Chirtoacă a depus cererea de recurs, după ce a avut posibilitatea de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care au avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr. 21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50).

În acest sens, completul de admisibilitate reamintește prin prisma jurisprudenței CEDO, fosta Comisie a arătat că “... art. 6 §1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes.” (*cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995*).

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanțele inferioare au examinat cauza sub toate aspectele, au verificat și au apreciat corect probele prezentate, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios

administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de reprezentantul lui Dorin Chirtoacă, avocatul Tatiana Iovu, în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

A considera inadmisibil recursul declarat de reprezentantul lui Dorin Chirtoacă, avocatul Tatiana Iovu împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2017, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Dorin Chirtoacă împotriva Zinaidei Greaceanîi și lui Ion Ceban cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Svetlana Filincova